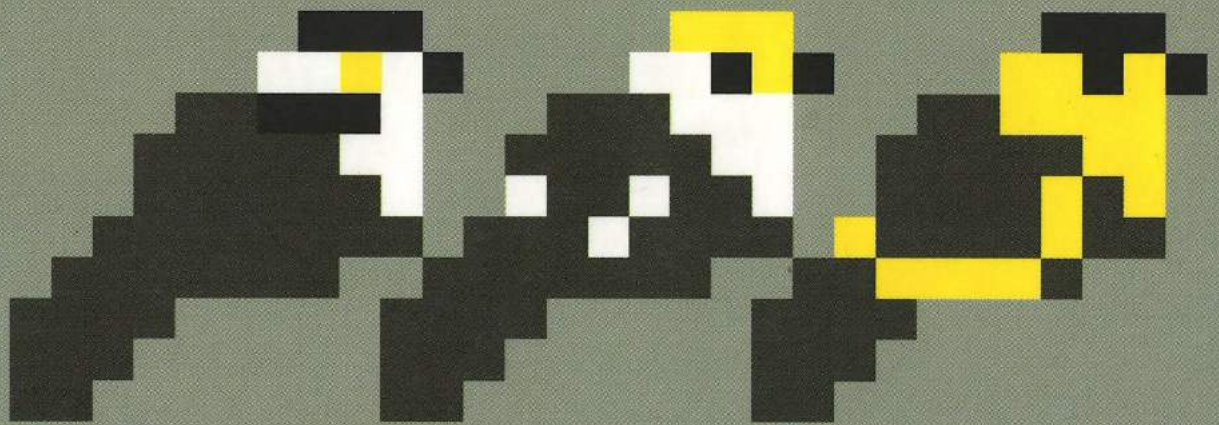

КИРКАО ПОЛІЩУК

821.161.2
П50

С1202664

ПТАШИННИЙ ЦВІНТАР

LAURUS

УДК 821.161.2-3

П-50

Поліщук, Кирило.

П-50 Пташиний цвинтар: збірка оповідань / Кирило Поліщук. —
К. : Laurus, 2020. — 270 с.

ISBN 978-617-7313-40-2

«Пташиний цвинтар» — дебютна збірка з восьми пов'язаних між собою оповідань. Буденне життя сучасних людей, їх до-рослішання, набуття досвіду та самоусвідомлення відбувається в антиутопічній реальності з сюрреалістичними елементами. Спільний мотив видання — птахи, які виступають у творах головними і другорядними персонажами, символами.

Ця книжка буде цікава читачам, які люблять коротку українську прозу, а також філологам, яким цікаві унікальні авторські стилі, вже оцінені такими преміями: «Корнійчуківська премія» (2015), міжнародна німецько-українська премія імені Олеся Гончара (2017), «Смолоскип» (2018). Також Кирило Поліщук — переможець конкурсів «Гранослов» (2018), «Без меж» (2018), учасник і фіналіст багатьох інших.

© Поліщук Кирило, 2018

© Видавництво «Laurus»

ЗМІСТ

Двадцять чотири мартини	7
Музей	26
Вхід із птахами заборонено	46
Яма	62
Гніздо	108
Острів	148
Що в кишенях у збитого на перехресті чоловіка?	155
Пташиний цвинтар	167

ПТАШИНИЙ ЦВИНТАР

ВИПАСТИ З ГНІЗДА

Мама і тато стали янголами.

Так нам говорили.

Тато і мама полетіли на небо.

Говорили ще так.

Можливо, моя менша сестричка і вірила в ці нісенітниці, але я вже був достатньо дорослим, аби знати про смерть. Тим паче, що мама і тато померли у нас на очах.

Я перекручую той злощасний день у голові щовечора перед сном. Але запам'ятати його цілісно мені не вдалося. Лише окремі деталі, шмаття й уривки, сльози та попіл – усе, що залишилося від мого колишнього життя.

Мама вмовляла тата не летіти. Чотири дні тому його однокласник – тато мого однокласника Славка Сойки – розбився під час польоту, уникнувши зіткнення із пасажирським літаком. Учора його поховали з неймовірними для нашого містечка почестями.

«На Алеї Героїв поповнення», – говорили про цю сумну подію.

Тато Сойки був пілотом нового винищувача, який розробляли і збирали на нашому авіазаводі. Він мав тестувати цей літак достатню кількість разів, аби впевнитися, що іншим пілотам безпечно на ньому літати. Божевілля, правда? Хоча не всі були такої думки. Славко дуже пишався цим літаком, розповідав про нього у школі на всіх перервах. Мій тато літав на не-

великому вантажному літаку, транспортував усілякі дрібниці, переважно запчастини. Пишати мені особливо не було чим. Дядько Славка займався розробкою винищувача, а тато здійснював випробувальні польоти. Під час одного з них, як розповідали у новинах, пілот збився з курсу і втратив керування. Тато Сойки міг катапультиватися у будь-яку мить, але його винищувач летів прямо на пасажирський літак. Йому вдалося якимось дивом піти у піке. Парашут відкрився запізно.

Після цієї звістки всі чотири дні тато ходив похмурий. Мама звертала увагу на те, що він став неуважним: то тарілку з рук випустить, то поставить цукорницю до холодильника, то забуде вимкнути у ванній світло. Тим паче, додавала мама, тато вже довго не може повністю вичухатися після грипу. А раптом ускладнення? А раптом тато, виснажений хворобою, задрімає за штурвалом? Ну не можна йому летіти!

Тато відмахувався. Він хотів у небо. Майже п'ять тижнів він сидів у Гнізді, навіть не знав, куди себе подіти. Поприбивав усі полички, закінчив ремонт у вітальні, навчив Марусю кільком новим пісенькам, двічі перебрав двигун нашого авто, відремонтував усі розетки, перефарбував паркан, привів до ладу двір, перечитав усі книжки в нашій домашній бібліотеці, передивився все, що тільки можна було передивитися по телебаченню, розповів мені всі історії, які траплялися з ним у польотах, деякі навіть не раз. До того він ніколи так довго не торкався неба.

Спочатку у цьому радів. Тато завжди тільки літав і рідко цікавився нашим із Марусею життям. Він не був поганим батьком, але нам завжди не вистачало уваги. Мамі теж було ніколи возитися зі мною, тому я сам собі знаходив розваги. Але саме тоді мені, як то не прикро усвідомлювати зараз, хотіло-

ся, аби тато якомога швидше полетів. Хоча він цілими днями грався з нами, передивився усі мої малюнки, але ж і контролював усе, що я робив. Знав, що одразу після школи я не роблю уроки, а беру велосипед, їду далеко за місто і зникаю на кілька годин. Мамі було байдуже на це, вона завжди була заклопотана Марусею чи хатніми справами. Їй просто було ніколи помітити мою відсутність. А тато все бачив. Він, звісно, не забороняв, ніколи не питав, куди я їду. Але все ж він знав. І це мене непокоїло. А що, як він захоче дізнатися більше, прослідкує за мною? А що, як він вже знає, адже відстежив мій мобільний? Я навіть почав залишати телефон у своїй кімнаті, за що мені нерідко влітало. Ніхто не мав знати, де я пропадаю після школи. Навряд хтось зміг би це зрозуміти.

Маруся погоджувалася з мамою – татові летіти не можна. Всі ці дні вона крутилася навколо нього, наче рослинка, звисала з татової шиї, не відходила ні на крок. Через це мама мала достатньо часу на себе. Їй не хотілося, аби тато знову виходив на роботу, принаймні так рано. Його лікарняний могли продовжити ще мінімум на два тижні, він міг залишатися з нами вдома. Тато на це мав власну думку.

І ось того ранку він збирався летіти. Мама прокинулася раніше, засунула цупкі штори, аби світло не збудило тата, вимкнула будильник на телефоні, обійняла його ніжно, аби татові міцніше спалося. Я, звісно, не впевнений, що так усе і відбувалося, та я добре знав маму. Це все було, як любив казати тато, у її стилі.

Але тато прокинувся майже вчасно. Голосно вилаявся на будильник. Замовк. Продовжив щось тихо бурмотіти. Знітився, подумавши, що ми з Марусею могли його почути. Я й почув, але не подав виду, не піднявся із ліжка, хоча прокинувся вже

давно. Дочекався, поки тато збереться, а мама виплачеться і прийде будити мене.

Ми усі сиділи у вітальні, снідали пластівцями із фруктовим йогуртом. Пахло молоком і сиропом від кашлю. Тато з мамою продовжували гризтися.

— Не лети хоча б цього тижня. Зателефонуй, що вийдеш із наступного. В мене передчуття... — тихо прошепотіла мама.

— Що у тебе? — розреготався тато. Маруся, нічого не зрозумівши, теж розсміялася.

Мама зашарілася. Відвела очі.

— Передчуття...

Тато кинувся її заціловувати. Його губи обсипали мамині щоки, шию, руки. Мабуть тато думав, що це змусить її відтяти. Не подіяло. Вона продовжувала погиркувати на нього. Ми із сестричкою мовчки похрускували пластівцями.

Маруся, якій того ранку бракувало уваги, хитро подивилася на мене і навмисно перекинула склянку із соком.

— О! Це у твоєму стилі! — радісно вигукнувши, тато побіг до кухні за ганчіркою. Я зрадив, що батьки хоча б трохи відволіклися. І від поцілунків, і від сварки.

— Я поклала твій альбом і олівці у наплічник, — потурбувалася про мене мама. — Знаю, що ти любиш малювати аквареллю, але більше не бери її до школи, гаразд?

Я кивнув. Маму можна було зрозуміти. Їй доводилося відмивати фарбу з усього мого одягу, книжок і зошитів. Удома аквареллю я малював обережно. Підстеляв клейонку, клав пензлі тільки на палітру, чітко виводив усі лінії, не вилазив за аркуш. У шкільному хаосі на перервах не було часу на педантичність, через те я вкривав фарбою себе і все навколо. Такий собі вибух кольорової гранати. Сидіти за однією партою

зі мною ніхто не хотів, але доводилося, тому сусіди змінювалися часто.

Мама налила Марусі ще соку. Тато почав вдягати форму.

— Не лети хоча б сьогодні.

— Через передчуття? — відповів тато, з усіх сил стримуючи сміх.

— Ти потрібен нам тут, — у мами закінчувалися переконливі аргументи. Хоча і попередні з натяжкою не можна було назвати переконливими. Їх навіть з натяжкою важко було назвати аргументами.

— Полечу. Повернуся післязавтра. Потім два дні знову буду вдома. Так завжди було. У чому проблема?

Мама не відповіла.

Не знаю, навіщо я все це запам'ятовував. Не знаю, чому сидів тихо, майже беззвучно й все фільмував. Найменші подробиці їхньої розмови, яка переростала у велику сварку. Інтонації, запахи, кольори. Я вже тоді знав, що більшість із цього дуже скоро мине. Напружувався, вкарбовуючи той день у свою пам'ять. Ніби це найважливіша інформація не лише у моєму житті, а й у житті цілого Всесвіту, від якої залежить буквально все, що існувало, існує і колись буде існувати. Так я відчував. Хоча й усе це міг вигадати. Це справді у моєму стилі.

Татові було байдуже на мамині закиди та благання. Він не вірив в те, що щось може піти не так, що мама має рацію і йому дійсно не варто летіти. Батькова впевненість, на яку він покладався усе своє життя, підводила його. Але про це тато, можливо, так і не дізнався.

Мама змирилася. Лише тихо схлипувала і хапалася за серце. Піла великі круглі таблетки, які пахнуть м'ятою. Тато просив її не театралізувати.